

1 /2017

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

Ajankohtaiskatsaus seudun kehitykseen 15.3.2017

Aluetalous

Tuotannon kasvuvauhdissa tasaantumista

Asuntomarkkinat

Aiempaa enemmän toimistotiloja tyhjiä

Hyvinvointi

Asumistukea saavia enemmän kuin koskaan

Liikenne ja ympäristö

Matkailijoita yöpyy Uudella- maalla entistä enemmän

Työmarkkinat

Työttömyysasteen kasvu taantunut

Väestö

Espoon muuttovoitto Helsinkiä suurempaa

Valokiilassa

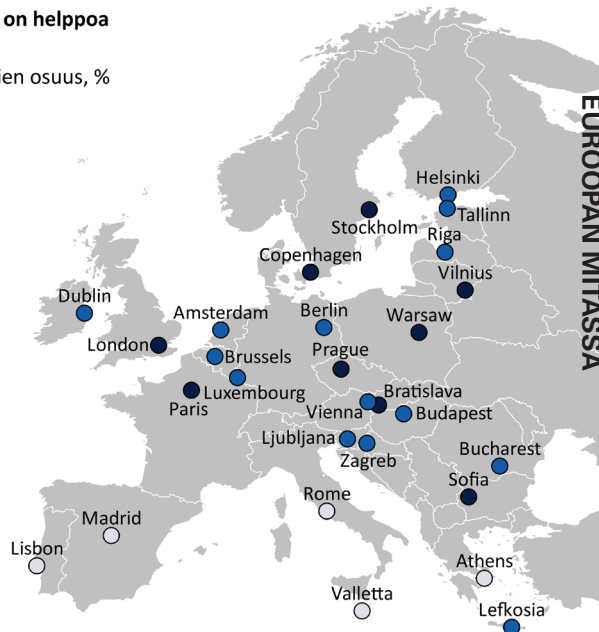
Seppo Laakso

Uudet kasvavat yritykset pääkaupunkiseudulla

Kotikaupungistani on helppoa löytää työpaikka

Samaa mieltä olevien osuus, %

- 50 - 72
- 25 - 49
- 11 - 24

Lähde: Eu Urban Audit, Perception Survey in 79 European cities, 2016

© EuroGeographics

Helsingiläisten mielestä työpaikkojen saatavuus on eurooppalaista keskitasoa

Helsingiläisistä 42 prosenttia oli vuonna 2015 sitä mieltä, että kotikaupungista on helppoa löytää työpaikka. Sen sijaan 47 prosenttia eli hieman useampi oli väitteen kanssa joko ei tai täysin eri mieltä. Loput eivät osanneet ottaa asiaan kantaa.

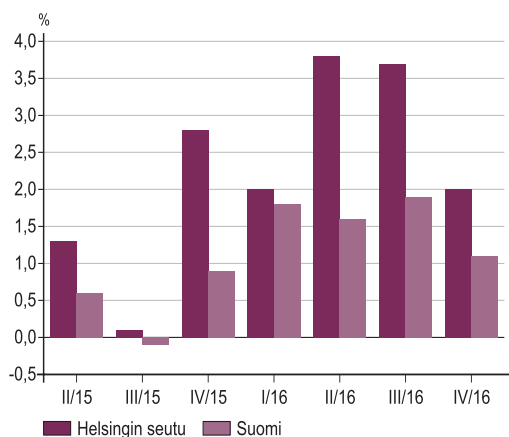
Kun Euroopan Unionin 28 jäsenmaan pääkaupungit laitetaan järjestykseen sen mukaan, kuinka suuri osuus vastaajista ajatteli työpaikan löytyvän kotikaupungista helposti, Helsinki asettui noin puoleen väliin sijalle 16. Prahalaisista jopa 72 prosenttia oli sitä mieltä, että kotikaupungista on helppoa löytää työpaikka, kun taas ateenalaisista, roomalaisista ja madridilaisista näin ajatteli vain hieman yli 10 prosenttia. Tukholmalaisista ja kööpenhaminalaisistakin yli puolet uskoi työpaikan löytymisen helpouteen.

Helsingiläisten mielestä työpaikan löytäminen on vaikeutunut viime vuosina, sillä joko ei tai täysin samaa mieltä väitteen kanssa olevien osuus laski 11 prosenttiyksikköä vuoden 2012 kyselyyn verrattuna.

Vertailu perustuu Euroopan Unionin jäsenmaissaan tekemään elämälaatu-kyselyyn, jonka tuorein tutkimusaineisto on vuodelta 2015.

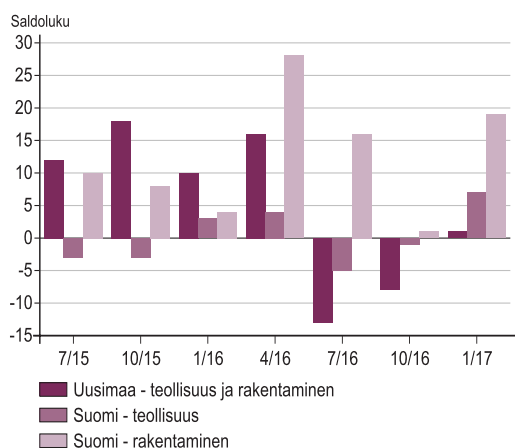
Kokonaistuotannon ennakoiva kuvaaja

Muutos (%) edellisestä vuodesta

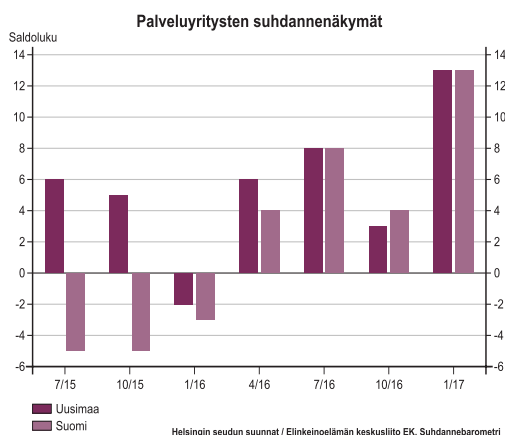
Lähde: Tilastokeskus ja Kaupunkitutkimus TA Oy

Teollisuuden ja rakentamisen suhdannenäkymät

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, suhdannebarometri

Palveluyritysten suhdannenäkymät

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, suhdannebarometri

Aluetalous

Tuotannon kasvuvauhdissa tasaantumista

Helsingin seudulla tuotannon kasvu edellisvuoteen verrattuna jatkui viime vuoden viimeisellä neljänneksellä, mutta tuotannon kasvu tasaantui. Ennakkoarvion mukaan tuotanto nousi 2 prosenttia edellisvuodesta. Helsingin seudun tuotanto kasvoi viime vuonna ennakkoarvion mukaan lähes 3 prosenttia, koko maan kasvun ollessa 1,6 prosenttia.

Kasvu jatkui vahvana useimmilla palvelualoilla viime vuoden lopulla: liiketoiminta nousi nopeimmin liike-elämän palveluissa, informaatio- ja viestintäalalla, majoitus- ja ravitsemistoiminnassa sekä rahoituksessa. Myös kaupan liiketoiminta kääntyi nousuun ja kotitalouksien palveluiden liiketoiminta kasvoi. Rakentamisen kasvu jatkui erittäin vahvana, mutta teollisuudessa ja kuljetustoiminnassa loppuvuoden kehitys oli heikkoa.

Suhdanneodotukset vahvistuneet

EK:n tammikuussa tekemän Suhdannebarometrin mukaan suomalaisyritysten suhdanteet elpyivät loivasti viime vuoden lopulla. Odotukset seuraavalle puolelle vuodelle ovat aiempaa paremmat, ja suhdanteiden ennustetaan jonkin verran vahvistuvan kaikilla päätoimialoilla. Tämänhetkistä tilannetta kuvataan kuitenkin hieman keskimääräistä heikommaksi sekä teollisuudessa että palvelualoilla. Rakentamisessa tilanne on lähellä normaalia.

Maailmantaloudessa on siirrytty kasvavan epävarmuuden aikaan. Riskejä kasvattaa ennen kaikkea epätietoisuus USA:n talouspolitiikan suunnasta sekä pelot protektionismin noususta. Useimpien ennustelaitosten peruskenaarioissa maailman BKT:n odotetaan kuitenkin kasvavan keskimääräistä runsaan kolmen prosentin vauhtia. Myös eurooppalaiset suhdanneindikaattorit ovat toistaiseksi pysyneet melko korkealla tasolla, mikä viittaa talouden asteittaiseen virkistymiseen.

Teollisuus ja rakentaminen

Uudenmaan teollisuus- ja rakennusyritysten suhdannearviot kohentuvat viime lopussa ja tämän vuoden alussa. Suhdanteiden ennakoitaan pysyvän ennallaan lähikuukausinakin. Suhdannenäkymien saldoluku oli tammikuussa +1 (lokakuussa -8). Uudenmaalla suhdanneodotukset ovat hieman koko maan keskiarvoa vaisummat. Tilannetta kuvattiin tammikuussa vähän normaalia vaisummaksi. Tuotantomäärät pysyivät likimain ennallaan viime vuoden lopussa eikä niihin odoteta suuria muutoksia lähikuukausinakaan. Valmiiden tuotteiden varastot olivat tavanomaista pienemmät. Henkilöstön arvioidaan vähentyneen aavistuksen verran alkutalven aikana, ja se pysynee likimain ennallaan lähikuukausina.

Koko maassa teollisuusyrityksien yleiset suhdanneodotukset ovat parantuneet. EK:n Suhdannebarometrissa saldoluku oli tammikuussa +7 (lokakuussa -1). Tuotannon kasvu jatkuu kohtalaisena, ja henkilöstön lasku on päättynyt. Näkymät lähitulevaisuuteen ovat jonkin verran aiempaa paremmat, ja suhdannekuvan ennustetaan vähitellen kirkastuvan. Tiedusteluun vastanneiden teollisuusyritysten tuotannon määrä kasvoi hieman viime vuoden loka-joulukuussa. Tämän vuoden ensimmäisellä ja toisella neljänneksellä tuotannon ennustetaan jatkavan kohtalaista kasvua. Henkilöstön määrä ei muuttunut loka-joulukuussa, ja seuraavalla

kolmen kuukauden jaksolla sen arvioidaan pysyvän ennallaan. Kannattavuuden kehityksessä on suurta vaihtelua yritysten välillä, ja keskimäärin kannattavuus on hieman parantunut.

Koko maassa rakennusalan tuotannon kohtalaisen hyvän kasvun odotetaan jatkuvan vuoden 2017 alkupuoliskolla ja yleiset suhdanneodotukset ovat hieman vahvistuneet. Saldoluku oli tammikuussa +19 (lokakuussa +1). Seuraavalle puolelle vuodelle ennustetaan jonkin verran suhdannenousua. Tilauskanta on vähän alle normaalin, vaikka kapasiteetin käyttöaste noussut. EK:n tiedustelun vastaajayritysten tuotanto kasvoi loppuvuonna kohtalaisesti ja myös henkilöstöä lisättiin hieman. Henkilöstön määrän arvioidaan kasvavan loivasti.

Palvelut

Uudenmaan palveluyritysten suhdanneodotukset ovat nousussa ja myynnin ennakoita kasvavan vähän lähikuukausina. Tammikuussa suhdanneodotuksien saldoluku oli +13 (lokakuussa +3). Uudenmaalla palvelualojen suhdannenäkymät ovat lähellä koko maan keskiarvoa. Tammikuussa 22 prosenttia alueen vastaajista odotti suhdanteiden paranemista ja 9 prosenttia arvioi suhdanteiden olevan hiipumassa. Henkilöstön määrä pysyi lähes ennallaan neljännessä vuosineljänneksellä. Työvoiman odotetaan vähenevän lievästi vuoden 2017 alkukuukausina.

Koko maan palveluyritysten suhdanneodotukset ovat jonkin verran elpyneet: tilanne paranee vähitellen ja odotuksia kuvaava saldoluku oli tammikuussa +13 (lokakuussa +4). Myynti kasvaisi kohtalaisesti eikä henkilöstön määrässä tapahtuisi muutoksia. Kuluvin vuoden alkupuoliskolle ennustetaan maltillista suhdannenousua. Suomalaisten palveluyritysten suhdanteet elpyivät asteittain viime vuoden aikana ja viimeisenkin neljänneksen kehitys oli melko suotuisaa. Tämänhetkisen suhdannetilanteen kuvataan kuitenkin olevan vähän normaalia heikompi, sillä heikko kysyntä on edelleen yleisin toimintaa rajoittava tekijä.

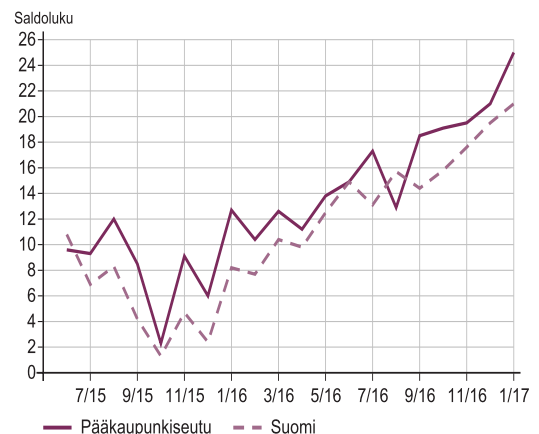
Kuluttajat luottavat myönteiseen suhdannekehitykseen

Kuluttajien odotukset myönteisestä suhdannekehityksestä olivat ennätyskorkeat tammikuussa. Odotuksia kuvaava saldoluku oli tammikuussa pääkaupunkiseudulla 25,0 ja koko maassa 21,0. Edellisen kerran kuluttajien odotukset olivat olleet samalla tasolla kuusi vuotta sitten. Pääkaupunkiseudulla suhdanneodotukset lähtivät myönteiseen suuntaan noin vuosi sitten, ja sen jälkeen ne ovat vain vahvistuneet.

Pääkaupunkiseudun kuluttajien odotukset Suomen talouskehityksestä vaihtuivat myönteisiksi viime vuoden kesäkuussa. Edellisen kerran myönteiseen kehitykseen luottavia kuluttajia oli enemmän kuin huonoa talouskehitystä odottavia edellisen kerran vuoden 2011 keväällä. Makroindikaattorin arvo oli tämän vuoden tammikuussa pääkaupunkiseudulla 14,2. Arvon määrittävät kuluttajien odotukset sekä koko maan yleisen taloustilanteen että työttömyyden kehityksestä.

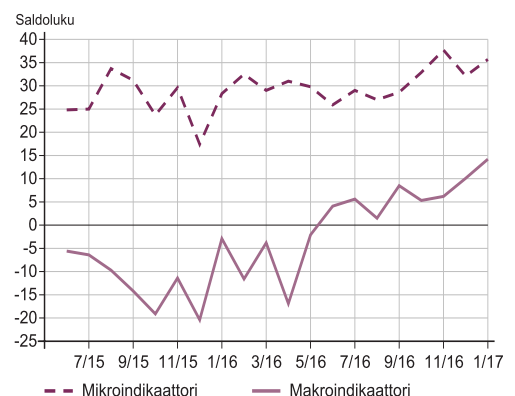
Kuluttajien odotukset oman taloustilanteensa ja säästämismahdollisuuksiensa kehityksestä puolestaan määrittävät mikroindikaattorin arvon. Tämän vuoden tammikuussa se oli 35,7 pääkaupunkiseudulla. Oletukset oman talouden ja säästämismahdollisuuksien kehityksestä ovat perinteisesti olleet kuluttajilla hyvin vahvat.

Kuluttajien luottamusindikaattori

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

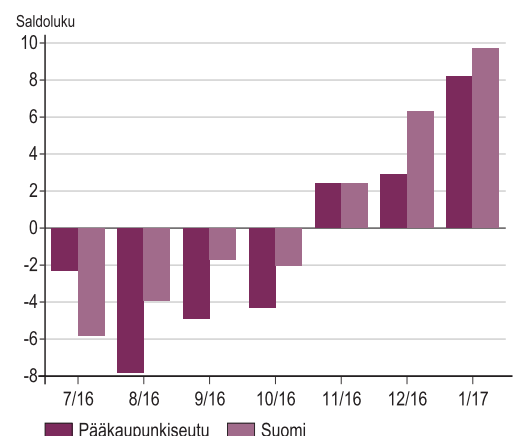
Kuluttajien luottamusindikaattori pääkaupunkiseudulla

Mikroindikaattori: Oma talous ja säästämismahdollisuudet
Makroindikaattori: Suomen talous ja työttömyyden kehitys

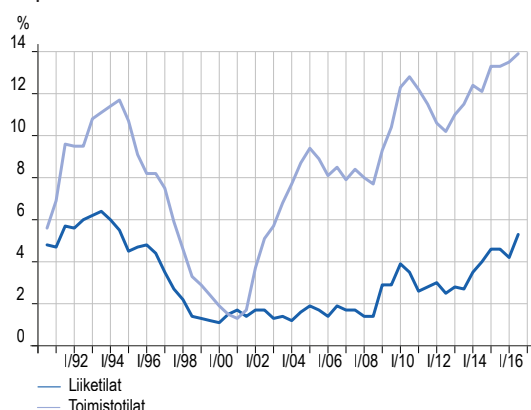
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kotitalouksien ennuste työttömyystilanteen kehityksestä seuraavien 12 kk:n aikana

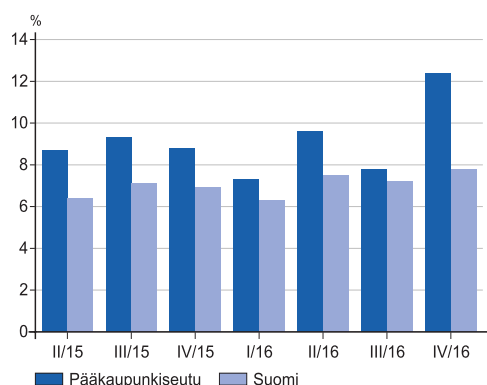
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Pääkaupunkiseudulla tyhjillään olevien toimistilojen osuus toimitilakannasta % puolivuositain

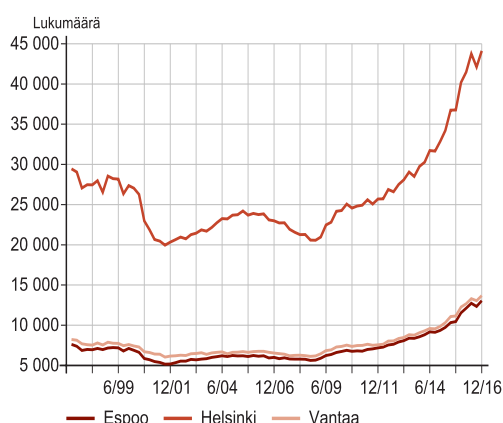
Lähde: Catella Property Oy

Kuluttajien asunnonostoaikomukset

Lähde: Tilastokeskus, Kuluttajabarometri.

Yleistä asumistukea saaneet ruokakunnat Lukumäärä kauden lopussa

Lähde: Kansaneläkelaitos.

Asunto- ja toimitilamarkkinat

Toimistotiloja tyhjillään aiempaa enemmän

Pääkaupunkiseudulla toimistotiloista oli tyhjillään 13,9 prosenttia viime vuoden heinä-joulukuussa. Liiketiloista tyhjillään oli 5,3 prosenttia ja teollisuus- ja varastotiloista 6,1 prosenttia. Liiketiloiden ja toimistotilojen vajaakäyttöasteet kasvoivat ja teollisuus- ja varastotilojen laskivat alkuvuoteen verrattuna. Liiketiloiden vajaakäyttöaste kasvoi myös Helsingin keskustassa 2,2 prosenttiin.

Pääkaupunkiseudulla oli vapaata liiketilaa 186 000 neliömetriä, toimistotilaa 1 198 000 neliömetriä ja teollisuus- ja varastotilaa 471 000 neliömetriä.

Toimistotilojen ja liiketiloiden vajaakäyttöaste on ollut pääkaupunkiseudulla kasvussa muutaman vuoden ajan. Viimeisen vuoden aikana teollisuus- ja varastotilojen vajaakäyttö on kääntynyt laskuun.

Kuluttajilla jälleen asunnon ostoaikomuksia

Pääkaupunkiseudulla 12 prosenttia kuluttajista ilmoitti asunnon ostoaikomuksistaan seuraavan 12 kuukauden aikana Tilastokeskuksen kuluttajabarometrin viime vuoden marraskuun tiedustelussa. Neljä sadasta ostaisi asunnon varmasti ja kahdeksan sadasta mahdollisesti. Koko maassa varmat ostoaikomukset oli kolmella kuluttajalla sadasta ja viisi kuluttajaa sadasta ostaisi mahdollisesti asunnon. Edellisvuosien marraskuussa osuudet olivat olleet pääkaupunkiseudulla suunnilleen samaa luokkaa.

Tämän vuoden tammikuussa joka kymmenes kuluttaja pääkaupunkiseudulla ja 7 kuluttajaa kymmenestä koko maassa omasi asunnonostoaikkeitä. Tammikuun kuluttajabarometrin tiedustelun mukaan varmasti asunnon ostavien osuus oli pääkaupunkiseudulla 4 prosenttia ja koko maassa 3 prosenttia.

Hyvinvointi

Yleistä asumistukea saavia enemmän kuin koskaan

Yleistä asumistukea sai vuodenvaihteessa Helsingin seudulla 82 200 ruokakuntaa, mikä oli 11 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Koko maassa asumistukea saavien määrä kasvoi 9 prosenttia 267 400 ruokakuntaan.

Yleistä asumistukea saaneita ei ole koskaan ollut yhtä paljon koko maassa eikä Helsingin seudulla. Sekä Helsingissä, Espoossa että Vantaalla asumistukea saavia ruokakuntia oli enemmän kuin koskaan. Helsingissä asumistukea sai 44 100, Espoossa 13 100, Vantaalla 13 700 ja KUUMA-kunnissa 11 100 ruokakuntaa.

Yleistä asumistukea saavien ruokakuntien määrät ovat kasvaneet viimeisen viiden vuoden aikana voimakkaasti. Heikon taloustilanteen lisäksi kasvua selittänevät vuonna 2015 voimaan tulleet muutokset yleisessä asumistuessa, kuten uusi ansiotulovähennys. Asumistuen määrää las-

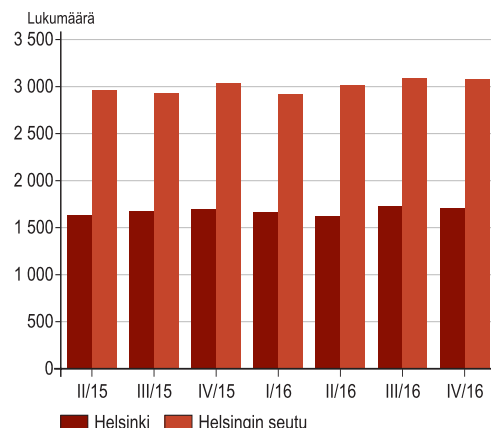
kettaessa jokaisen ruokakunnan jäsenen yhteenlasketuista ansiotuloista vähennetään 300 euroa kuukaudessa. Tätä summaa ei huomioida, kun Kelassa lasketaan asumistukeen vaikuttavia tuloja.

Poliisin tietoon tulleiden väkivaltarikosten määrä kasvoi hieman

Poliisin tietoon tuli viime vuoden viimeisellä neljänneksellä 3 080 väkivaltarikosta Helsingin seudulla, mikä oli 2 prosenttia enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajanjaksona. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan kehitys oli samansuuntaista myös vuositasolla, sillä väkivaltarikosten määrä kasvoi vuonna 2016 edellisvuodesta 6 prosenttia.

Koko maassa rikoksia tuli loka–joulukuussa poliisin tietoon 9 850, mikä oli 2 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Vajaa kolmasosa koko maan väkivaltarikoksista tehtiin Helsingin seudulla.

Poliisin tietoon tulleet väkivalta- ja seksuaalirikokset Lukumäärä

Lähde: Tilastokeskus

Liikenne ja ympäristö

Matkailijoita yöpyy Uudellamaalla entistä enemmän

Matkailijoiden yöpymisiä oli Uudellamaalla 1 264 000 viime vuoden loka–joulukuussa. Ennakkotietojen mukaan sekä kotimaisten että ulkomaisten matkailijoiden yöpymisten määrät kasvoivat 2 prosenttia edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Kotimaassa asuvia matkailijoista oli yli puolet.

Etenkin ulkomaiset matkailijat yöpyvät selvästi useammin Helsingissä kuin Espoossa tai Vantaalla. Loka–joulukuussa Helsingissä yöpyi 836 000 matkailijaa, Espoossa 72 000 matkailijaa ja Vantaalla 223 000 matkailijaa. Yöpymisten määrä oli loka–joulukuussa kasvussa Helsingissä ja Vantaalla mutta laskussa Espoossa. Koko maassa yöpymisten määrä kasvoi 5 prosenttia 4,3 miljoonaan matkailijaan.

Matkailijoiden yöpymisten määrä on kasvanut viimeisen kymmenen vuoden aikana selvästi. Uudellamaalla suhteessa eniten on kasvanut kotimaassa asuvien matkailijoiden määrä. Vielä kymmenen vuotta sitten varsinkin Helsingissä oli selvästi enemmän ulkomaisia kuin kotimaisia yöpyjiä.

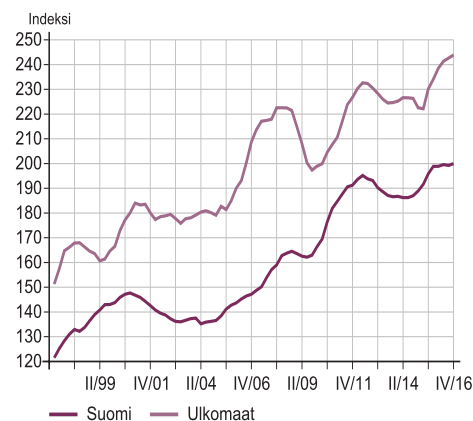
Tiedot yöpymisistä on kerätty majoitusliikkeiltä, joissa on vähintään 20 vuodepaikkaa tai sähköpistokkeella varustettua matkailuvaunupaikkaa.

Ilmanlaatu poikkeuksellisen hyvä

Pääkaupunkiseudun ilmanlaatu oli loka–joulukuussa poikkeuksellisen hyvä. Edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna hyvän ilmanlaadun osuus kasvoi ja välttävän kutistui kaikilla mittauspisteillä sekä Tikkurilassa, Leppävaarassa että Mannerheimintieellä. Huonoa ilmanlaatua ei mitattu juuri lainkaan.

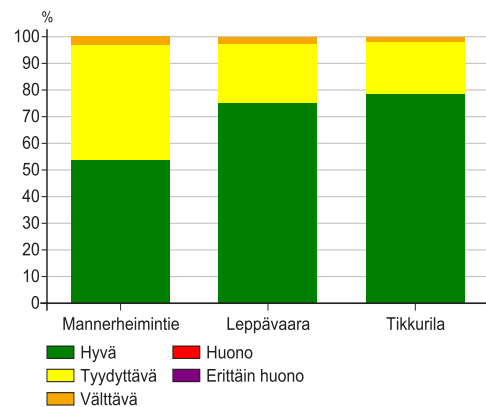
Hyvän ilmanlaadun osuus kokonaisajasta oli Tikkurilassa keskimäärin 79 prosenttia, Leppävaarassa 75 prosenttia ja Mannerheimintieellä 54 prosenttia. Muina aikoina ilmanlaatu oli lähinnä tyydyttävää.

Matkailijoiden yöpymiset asuinmaan mukaan Uudellamaalla Indeksi (1995=100)

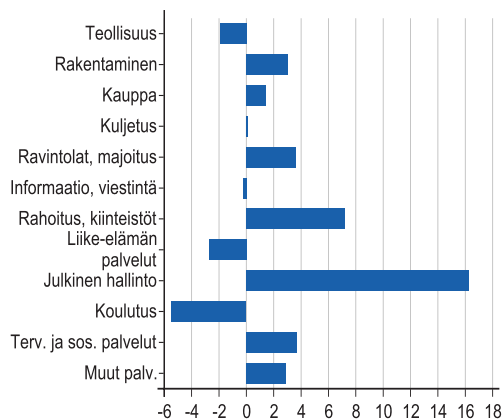
Lähde: Tilastokeskus

Ilmanlaatu pääkaupunkiseudulla

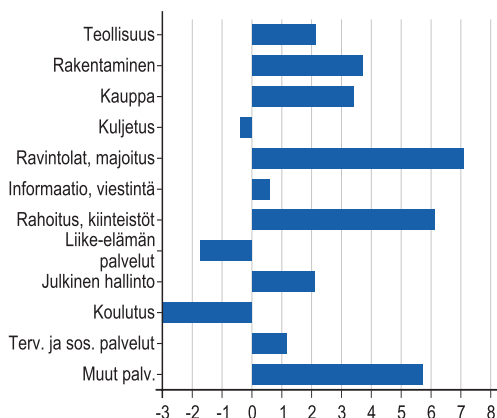
Lähde: HSY-Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

**Työllinen työvoima päätoimialoittain
Helsingin seudulla, IV/2016**
Muutos (%) edellisestä vuodesta

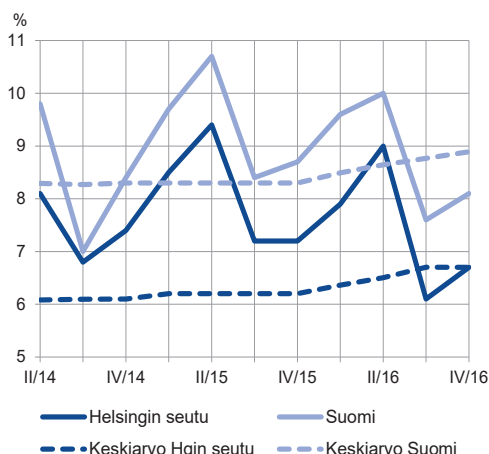
Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

**Työllinen työvoima päätoimialoittain
Suomessa, IV/2016**
Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

**Työttömyysaste (%) ja sen keskiarvo (II/2014–
IV/2016) Helsingin seudulla ja koko maassa**

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Ilmanlaatu ei ole loppuvuodesta ollut näin hyvä ainakaan seitsemään vuoteen. Mittauspisteistä huonoin ilmanlaatu on Mannerheimintielä, jossa se on viime vuosina ollut pääosin tyydyttävä. Leppävaarassa ja Tikkurilassa ilmanlaatu on vuodesta 2015 saakka ollut suurimman osan ajasta hyvä. Katupöly heikentää ilmanlaatu etenkin keväisin.

Työmarkkinat

Lisää työntekijöitä julkisessa hallinnossa

Työntekijöiden määrä kasvoi eniten julkisessa hallinnossa vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Tilastokeskuksen otospohjaisen työvoimatutkimuksen mukaan työntekijämäärä kasvoi julkisessa hallinnossa 16 prosenttia ja rahoitus-, vakuutus- ja kiinteistöalallakin 7 prosenttia. Työntekijöiden määrä väheni esimerkiksi liike-elämän palveluissa, joissa työntekijöitä oli 3 prosenttia vähemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajanjaksona.

Myös koko maassa rahoitus-, vakuutus- ja kiinteistöalalla työntekijämäärät kasvoivat. Erityisesti koulutuksen alalla ne hieman vähenivät.

Selvästi eniten työntekijöitä Helsingin seudulla on liike-elämän palveluissa, joiden alalla työskenteli loka–joulukuussa 107 100 henkilöä, ja kaupan alalla sekä terveys- ja sosiaalipalveluissa, jotka kummatkin työllistivät noin 99 000 henkilöä. Nämä kolme toimialaa kattoivat 42 prosenttia kaikista työllisistä. Koko maassa terveys- ja sosiaalipalvelut on työntekijämäärältään toimialoista suurin ja teollisuuden ala toiseksi suurin.

Viime vuosina työntekijämäärä on kasvanut Helsingin seudulla liike-elämän palveluissa ja terveys- ja sosiaalialalla ja samalla vähentynyt kaupan alalla. Viimeisen vuoden aikana myös kaupan alan työntekijämäärä on kuitenkin kasvanut hieman. Myös rakentamisen alan työntekijämäärä on ollut kasvussa.

Työttömyysasteen kasvu taittunut

Tilastokeskuksen otospohjoisen työvoimatutkimuksen mukaan työttömyysaste oli 6,7 prosenttia viime vuodenvaihteessa, eli 0,5 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta laski koko maassa 0,6 prosenttiyksikköä 8,1 prosenttiin.

Toisen tietolähteen, työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston, mukaan työttömyysaste oli 11,4 prosenttia Helsingin seudulla viime vuodenvaihteessa. Tilaston tiedot kootaan kuukausittain työ- ja elinkeinotoimistojen rekisteristä. Vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna työttömyysaste laski 0,4 prosenttiyksikköä Helsingin seudulla ja 0,8 prosenttiyksikköä koko maassa. Seudun korkein työttömyysaste oli Helsingissä, 12,4 prosenttia, ja matalin KUUMA-kunnissa, joissa se oli 9,7 prosenttia. Vantaalla työttömyysaste oli 12,2, Espoossa 10,3 ja koko maassa 13,6 prosenttia.

Sekä Tilastokeskuksen että työ- ja elinkeinoministeriön mukaan työttömyysaste lähti nousuun vuonna 2008, mutta nyt kasvu vaikuttaa taittuneen.

Pitkäaikaistyöttömyys kasvoi Helsingissä ja väheni muualla seudulla

Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan pitkäaikaistyöttömyys kasvoi Helsingissä 9 prosenttia, kun verrataan viime vuodenvaihdetta edellisen vuoden tilanteeseen. Sen sijaan Espoossa, Vantaalla ja KUUMA-kunnissa yli vuoden työttömänä olleiden työnhakijoiden määrä laski 2 prosenttia kussakin.

Helsingissä on eniten pitkäaikaistyöttömiä sekä määrällisesti että suhteessa koko työvoimaan. Helsinkiläisiä pitkäaikaistyöttömiä oli vuodenvaihteessa 17 800 henkilöä, mikä on yli puolet kaikista Helsingin seudulla asuvista pitkäaikaistyöttömistä. Espoossa heitä oli 5 900, Vantaalla 4 900 ja KUUMA-kunnissa 5 700. Koko maassa pitkäaikaistyöttömänä elää jo 122 000 henkilöä, mikä on 3 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Helsingin seudulla pitkäaikaistyöttömien lukumäärä on jo suurempi kuin 1990-luvun alkuvuosina. Yli vuoden työttöminä olleiden määrä lähti jyrkkään nousuun 2013 vuoden alussa.

➔ Väestö

Väestönkasvu hidastui Helsingissä, nopeutui Espoossa ja Vantaalla

Helsingin seudulla asui ennakkotietojen mukaan joulukuun lopussa noin 1 456 800 henkeä. Väestö kasvoi loka–joulukuussa 4 100 hengellä, mikä oli 7 prosenttia enemmän kuin edellisen vuoden vastaavaan ajanjakson aikana. Väestönkasvu johtui siitä, että muuttovoitto kasvoi Helsingin seudulla 23 prosenttia 3 040 henkeen. Lapsia syntyi 6 prosenttia vähemmän ja kuolleita oli 3 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna.

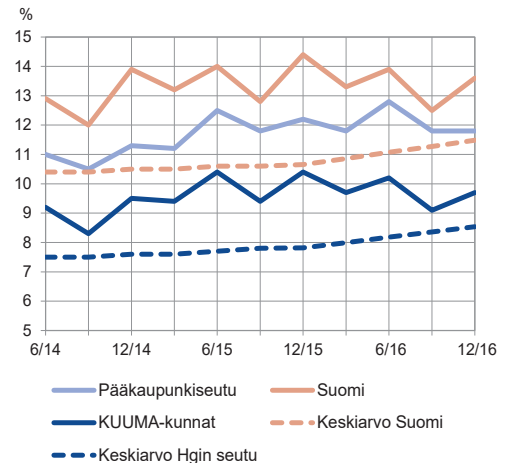
Helsingin seudun väkiluku on kasvanut vuodesta 2004 saakka. Määrällisesti eniten kasvaa Helsingin väestö, mutta nyt nopeimmin kasvaa vantaalaisten ja espooalaisten määrä.

Espoon muuttovoitto Helsinkiä suurempaa

Muuttovoitto kasvoi Helsingin seudulla vuoden viimeisellä neljänneksellä, kun verrataan edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon. Seudulle muutettiin ja seudulta muutettiin pois entistä enemmän, mutta tulomuuttojen määrän kasvu oli suurempaa. Ennakkotietojen mukaan seudun tulomuutto kasvoi 9 prosenttia 10 300 muuttoon, lähtömuutto 4 prosenttia 7 300 muuttoon ja muuttovoitto 24 prosenttia 3 000 muuttoon. Kehitys oli samansuuntaista myös koko maan tasolla.

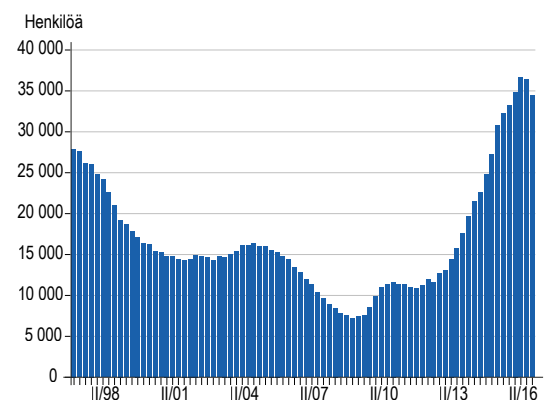
Vantaalla tulomuuttojen määrä kasvoi lähtömuuttoja enemmän, ja Espoossa vain tulomuutot kasvoivat loka–joulukuussa edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Sen sijaan Helsingissä ja KUU-

Työttömyysaste (%) ja sen keskiarvo (6/2014–12/2016) KUUMA-kunnissa, Helsingin seudulla ja koko maassa

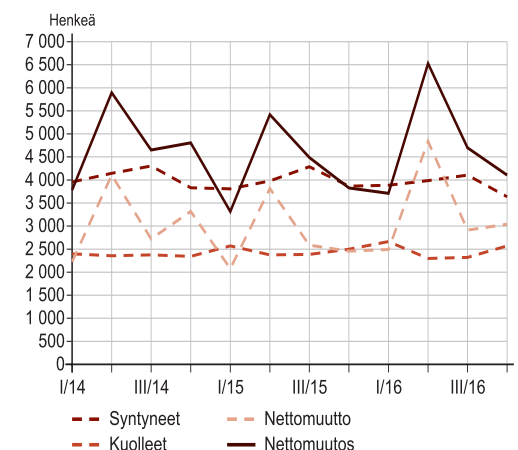
Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM), työnvälitystilasto

Pitkäaikaistyöttömien määrä Helsingin seudulla

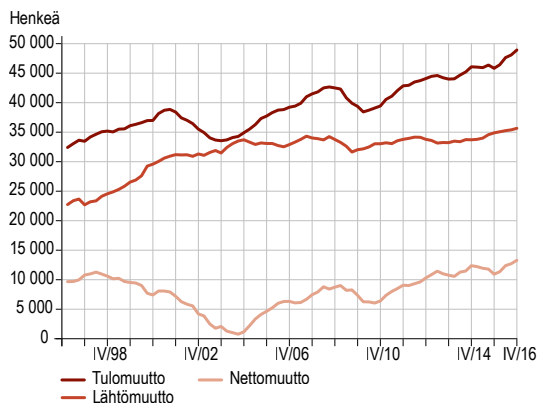
Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM), työnvälitystilasto

Luonnollinen väestönkasvu ja nettomuutto Helsingin seudulla

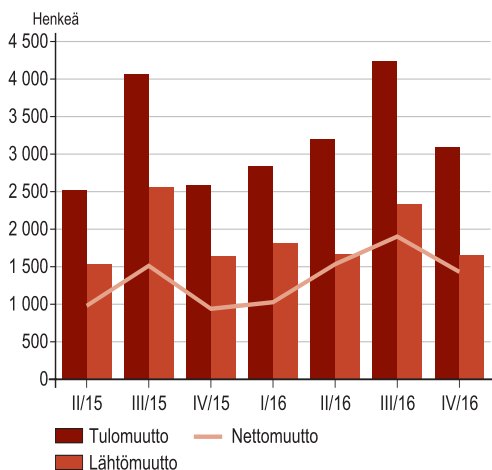
Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Väestön nettomuutto Helsingin seudulla Liukuva vuosisumma

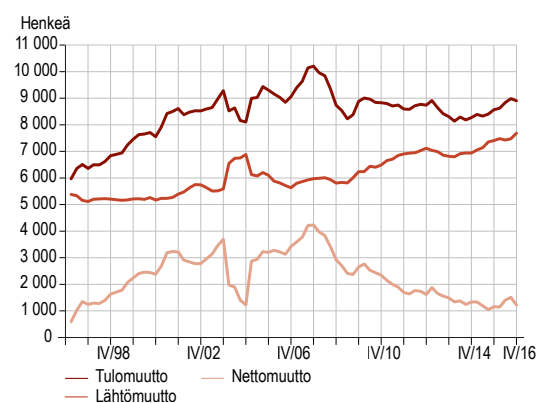
Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Ulkomainen nettomuutto Helsingin seudulla Henkilöä

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Muuttoliike pääkaupunkiseudulta KUUMA-kuntiin Liukuva vuosisumma

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

MA-kunnissa lähtömuuttojen määrä kasvoi tulomuuttoja enemmän. Jos verrataan koko vuotta 2016 vuoteen 2015, muutot KUUMA-kuntiin kasvoivat kuitenkin suhteessa enemmän kuin muutot niistä pois.

Espoo nettosi loka–joulukuussa hieman enemmän muuttajia kuin Helsinki. Edellisen kerran näin oli 6 vuotta sitten. Helsinki nettosi 950 muuttajaa, Espoo 1 000 muuttajaa, Vantaa 790 muuttajaa ja KUUMA-kunnat 230 muuttajaa.

Helsingin seudun muuttovoitto on ollut nousussa viimeisen viiden vuoden ajan. Viimeisen kahden vuoden aikana varsinkin Vantaan ja Espoon muuttovoitot ovat kasvaneet.

Muuttovoitto ulkomailta kasvoi selvästi

Ulkomainen muuttovoitto kasvoi selvästi loka–joulukuussa sekä Helsingin seudulla että muualla maassa, kun verrataan edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Ennakkotietojen mukaan muuttovoitto oli suurempaa kaikissa pääkaupunkiseudun kunnissa ja KUUMA-kunnissa. Nettomuutto ulkomailta kasvoi selvästi myös verrattaessa koko vuotta 2016 edelliseen vuoteen.

Helsingin seudulta muutti loka–joulukuussa ulkomaille 1 700 henkeä ja ulkomailta seudulle 3 100 henkeä, joten seutu nettosi 1 400 muuttajaa ulkomailta. Helsingin seudun osuus koko maan ulkomaisesta muuttovoitosta oli 38 prosenttia.

Helsingin seudun muuttovoitto ulkomailta laski vuonna 2015 sitä edeltäneistä huippuvuosista, mutta on nyt taas nousussa. Tulomuuton kasvuun vaikuttanevat jossain määrin edellisenä vuonna saapuneille turvapaikanhakijoille vuoden 2016 puolella myönnetty oleskeluluvat. Turvapaikanhakijalle rekisteröidään kotikunta ainoastaan mahdollisen myönteisen oleskelulupapäätöksen jälkeen ja hänet tilastoidaan maahan muuttaneeksi vasta tuolloin.

Etenkin Espoo ja Vantaa saivat asukkaita muista seudun kunnista

Espoo sai 200 asukasta ja Vantaa 180 asukasta muuttovoittoa muista Helsingin seudun kunnista loka–joulukuussa. Myös KUUMA-kunnat nettosi 110 muuttajaa. Sen sijaan Helsinki menetti 540 asukasta muille seudun kunnille, mikä oli poikkeuksellisen paljon.

Helsingin muuttotappio kasvoi ja KUUMA-kuntien muuttovoitto pieneni edellisen vuoden viimeiseen neljännekseen verrattuna. Sen sijaan Vantaan muuttovoitto kasvoi ja Espoon muuttotappio kääntyi muuttovoitoksi.

KUUMA-kunnat ovat saaneet muuttovoittoa pääkaupunkiseudulta koko 2000-luvun ajan, mutta nettomuutto on pienentynyt vuodesta 2007 lähtien. Helsinki on suurin menettäjä seudun sisäisessä muuttoliikkeessä ja sen muuttotappio on ollut kasvussa. Sen sijaan Vantaa on viime vuosina alkanut saada muuttovoittoa.

Uudet kasvavat yritykset pääkaupunkiseudulla

Seppo Laakso

Toimitusjohtaja,
Kaupunkitutkimus TA Oy

Aloittaviin uusiin yrityksiin sekä niiden kasvuun ja työllistävään vaikutukseen kohdistuu suuria odotuksia. Uusien yritysten elinkaaret vaihtelevat kuitenkin erittäin paljon. Suurella osalla aloittaneista yrityksistä taloudellinen toiminta jää vähäiseksi ja elinkaari lyhyeksi. Vaikka monet yritykset kasvavat aloitusta seuraavina vuosina, vain harvoista aloittavista yrityksistä tulee varsinaisia kasvuyrityksiä. Kuitenkin pieni osa uusista yrityksistä lähtee kasvamaan ripeästi, ja niillä on suuri merkitys seudun työllisyyden ja yritystoiminnan dynamiikan kannalta.

Aloittavat yritykset

Suomen suurimmassa yritystoiminnan keskittymässä pääkaupunkiseudulla toimii noin 70 000 yritystä, joilla on alueella noin 75 000 toimipaikkaa, ja niiden henkilöstömäärä on noin 415 000 (tiedot vuodelta 2014).

Pääkaupunkiseudun kuntiin rekisteröitiin yli 8 000 yritysten aloitusta vuosittain kuluva vuosikymmenen alkupuolella. Näistä vain alle 6 000 aloitti aktiivisen taloudellisen toiminnan. Lähes puolet aloittaneista yrityksistä lopetti aktiivisen toiminnan tai sulautui toiseen yritykseen viiden vuoden kuluessa aloituksesta.

Aloitaneet uudet yritykset painottuvat pieniin, aloitusvaiheessa korkeintaan yhden henkilön (yleensä yrittäjän) työllistäviin, joita on kolme neljästä uudesta yrityksestä. Yrityksiä käynnistetään pääasiassa palvelualoille, eniten hallinto- ja tukipalvelutoimintoihin sekä ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan aloille. Myös kaupan, rakentamisen sekä taiteiden, viihteen ja virkistykseen aloille syntyy paljon uusia yrityksiä.

Kuva aloittaneiden yritysten kasvusta aloitusta seuraavina vuosina on kaksijakoinen. Pääkaupunkiseudulla vuonna niiden 2010 aloittaneiden yritysten, joiden toiminta jatkui aktiivisesti ainakin vuoteen 2014 asti, henkilöstömäärä kasvoi keskimäärin 11 prosenttia vuodessa aloitusta seuraavien vuosien aikana. Toisaalta puolet aloittaneista lopetti toiminnan seuraavan neljän vuoden aikana, joten niiden vaikutus uusien yritysten kokonaistyöllisyyteen oli negatiivinen.

Nuoret kasvuyritykset

Kasvuyrityksellä tarkoitetaan yritystä, jonka henkilöstömäärä kasvaa kolmen vuoden aikana vähintään 20 prosenttia vuodessa ja jonka henkilöstömäärä on tarkastelujakson alussa vähintään 10 (OECD:n ja EU:n soveltama määritelmä). Varsinaisten kasvuyritysten lisäksi seuraavassa tarkastellaan myös lievemmin kriteerein rajattuja *kasvavia yrityksiä* (ks. kriteerit kirjoituksen lopussa). Seurannan kohteena ovat vuosina 2006–2010 aloittaneet pääkaupunkiseudun yritykset, jotka olivat kasvuyrityksiä tai lievemmillä kriteereillä määriteltäviä kasvavia yrityksiä jaksolla 2011–2014. Analyysi on rajattu yrityksiin, joiden henkilöstömäärä aloitusta seuraavana vuonna oli alle 50.

Pääkaupunkiseudulla vuonna 2006–2010 aloittaneista 399 yritystä oli kasvuyrityksiä tai kasvavia yrityksiä jaksolla 2011–2014. Ne muodostivat 3,5 prosenttia kaikista samaan aikaan aloittaneista vertailukelpoisista yrityksistä. Varsinaisia kasvuyrityksiä tästä joukosta oli 89 kappaletta.

Kasvuyritysten ja kasvavien yritysten yhteenlaskettu henkilöstömäärä oli 5 300 vuonna 2011 ja 12 200 vuonna 2013. Henkilöstömäärä nousi keskimäärin 31,6 prosenttia vuodessa jaksolla 2011–2014. Varsinaisilla kasvuyrityksillä kasvu oli 36,6 prosenttia vuodessa. Kaikkien aloittaneiden yritysten vertailuryhmässä henkilöstö kasvoi

6,7 prosenttia vuodessa samana aikana. Kasvuyritysten ja kasvavien yritysten ryhmään kuuluvien yritysten osuus kaikkien aloittaneiden yritysten henkilöstöstä oli 15,5 prosenttia vuonna 2011, mutta nousi 29 prosenttiin vuonna 2014.

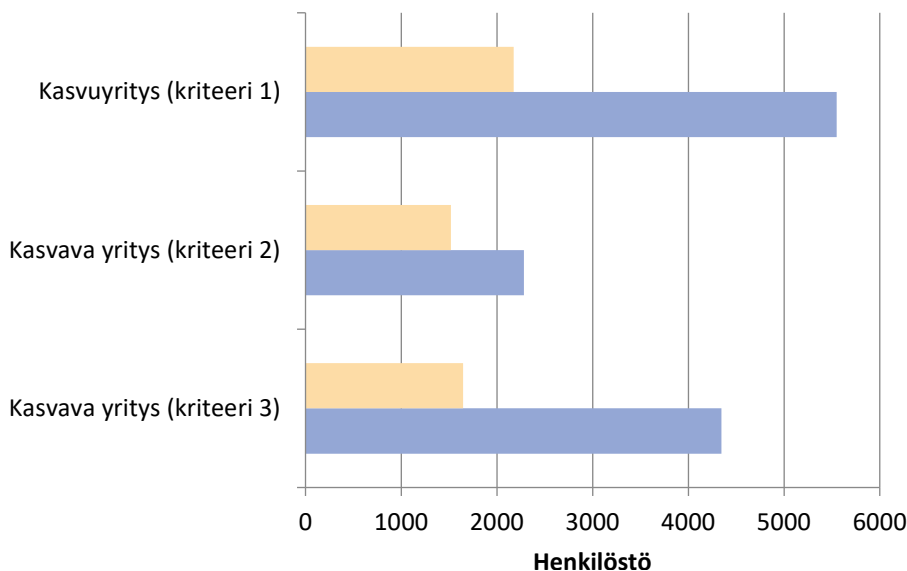
Pääkaupunkiseudun nuoret kasvuyritykset painottuvat liike-elämän palveluihin: puolet kasvuyrityksistä ja kaksi kolmasosaa kasvuyritysten henkilöstöstä vuonna 2014 oli kolmella toimialalla: hallinto- ja tukipalveluissa (m. rahoitus ja kiinteistöpalvelut), informaatioissa ja viestinnässä sekä ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä toiminnassa.

On huomattava, että osa kasvuyrityksistä, kuten muistakin yrityksistä, fuusioidaan muihin yrityksiin yrityskauppojen

tuloksena. Tässä yhteydessä ne poistuvat yritysrekisteristä itsenäisenä yrityksenä, mutta niiden elinkaari ja kasvu eivät välttämättä pääty, vaan jatkuu toisen, yleensä suuren, yrityksen sisällä. Valitettavasti näitä muutoksia ei tässä selvityksessä ole pystytty jäljittämään yritysrekisterin pääkaupunkiseudun tilastoaineistojen avulla.

Tulokset osoittavat, että kasvuyrityksillä, mutta niiden ohella myös väljemmillä kriteereillä rajatuilla kasvavilla yrityksillä, on merkittävä vaikutus aloittaneiden yritysten työllisyyden kasvuun. Nuorten kasvavien yritysten henkilöstömäärä lähes kaksinkertaistui kolmessa vuodessa ja niiden osuus kaikkien nuorten yritysten henkilöstöstä nousi lähes kolmanneksen.

Kuva 1. Kasvuyritysten ja kasvavien yritysten henkilöstömäärä vuosina 2011 ja 2014

Kriteerit

(1) Kasvuyritys: Tarkastelujakson lähtövuoden työllisyys vähintään 10 henkilöä, ja seuraavan kolmen vuoden aikana keskimääräinen henkilöstömäärän kasvu on vähintään 20 prosenttia vuodessa.

(2) Kasvava yritys: Tarkastelujakson lähtövuoden työllisyys vähintään 10 henkilöä, ja seuraavan kolmen vuoden aikana keskimääräinen henkilöstömäärän kasvu on vähintään 10 prosenttia, mutta alle 20 prosenttia vuodessa.

(3) Kasvava yritys: Tarkastelujakson lähtövuoden työllisyys vähintään 5, mutta alle 10 henkilöä, ja seuraavan kolmen vuoden aikana keskimääräinen henkilöstömäärän kasvu on vähintään 10 prosenttia vuodessa.

Lähde: Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY. 2016. Helsingin seudun yritysrajoitus. Toimipaikat 2014. Tekijät: Seppo Laakso (Kaupunkitutkimus TA) ja Vilja Tahminen (HSY)

➔ Info

Helsingin seutu:

Pääkaupunkiseutu ja KUUMA-kunnat

Pääkaupunkiseutu:

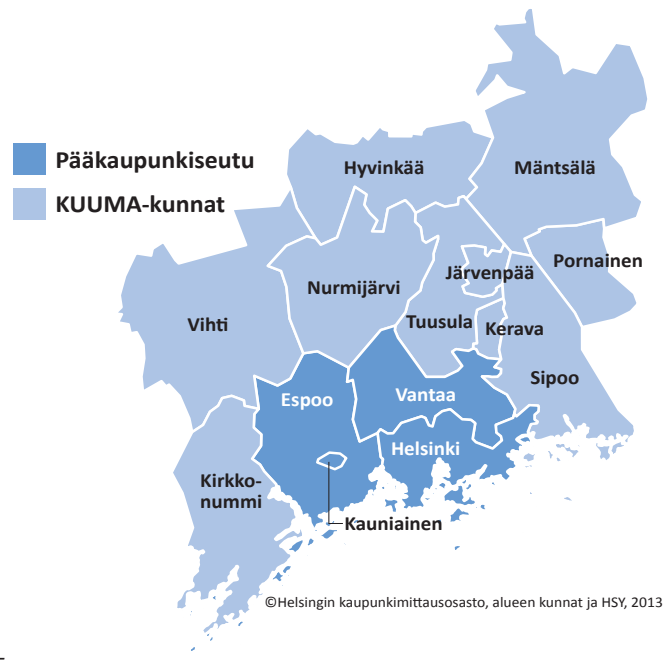
Helsinki, Espoo, Kauniainen
ja Vantaa

KUUMA-kunnat:

Hyvinkää, Järvenpää, Kerava,
Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi,
Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti

Uusimaa:

Uudenmaan maakunta

Julkaisun tuotannon, asuntomarkkinoiden, rikollisuuden, matkailijoiden yöpymisten ja väestön luvut ovat ennakkotietoja, jotka tarkentuvat lopullisiin tilastoihin.

Käsitteitä

Asunnon ostoaikomukset:

Niiden kotitalouksien osuus, jotka aikovat ostaa asunnon varmasti tai mahdollisesti seuraavan vuoden aikana.

Ilmanlaatu:

Perustuu HSY:n kehittämään indeksiin, joka lasketaan tunneittain. Huomioon otetaan rikkidioksidin, typpi-dioksidin, hiilimonoksidin, otsonin, hengitettävien hiukkasten ja pienhiukkasten pitoisuudet, joille määritetään ali-indeksi. Näistä korkein määrittelee ilmanlaatuindeksin arvon mittausasemalla. Indeksien arvot on jaettu viiteen ilmanlaatulokkaan hyvistä erittäin huonoon.

Pitkäaikainen keskiarvo:

Summataan tietyn ajanjakson neljännesten arvot ja jaetaan luku neljännesten lukumäärällä.

Rikokset (poliisin tietoon tulleet):

Rikokset, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko. Väkivaltarikollisuus sisältää henkeen tai terveyteen kohdistuvat rikokset sekä seksuaalirikokset. Omaisuusrikollisuus sisältää varkauudet, törkeät varkauudet ja näpistykset.

Saldoluku:

Saldoluvulla kuvataan odotuksia suhdanne- ja kuluttajabarometrissä. Luku saadaan, kun myönteisten vastausten prosenttiosuuksista vähennetään kielteisten vastausten prosenttiosuudet. Positiivinen luku kuvaa myönteisiä odotuksia.

Tuotanto:

Kuvaa alueen yritysten ja muiden yhteisöjen tuotannollista aktiviteettia.

1) Helsingin seutu: Toimialoittaisten tuotannon kehitystä ennakoivien indikaattorien perusteella konstruoitu Helsingin seudun tuotannon ennakoiva kuvaaja. Tuorein katsauksessa esitettävä tieto perustuu indikaattoreiden ennakoarvioihin. Tietolähde: Kaupunkitutkimus TA Oy.

2) Suomi: Tilastokeskuksen kansantalouden neljännesvuositilinpäiden bruttokansantuote kiintein hinnoin. Tuorein neljännes on Tilastokeskuksen julkaisema kokonaistuotannon ennakkotieto.

Työnvälitystilasto:

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) tilasto, joka perustuu työnhakijoiden rekisteriin.

Työttömyysaste:

Työttömien osuus työvoimasta. Tilastokeskuksen työttömyysaste perustuu työvoimatutkimukseen ja työ- ja elinkeinoministeriön työttömyysaste työnvälitystilastoon, minkä vuoksi ne poikkeavat jonkin verran toisistaan.

Työvoimatutkimus:

Tilastokeskuksen otospohjainen kuukausittain tehtävä haastattelututkimus. Työllisyyttä koskevissa toimialoittaisissa tiedoissa on pienten toimialojen kohdalla suurehko virhemarginaali.

Väestö 31.12.2016*	Helsinki	Espoo	Vantaa	Helsingin seutu	Uusimaa	Suomi
Väkiluku	635 590	274 520	219 200	1 456 830	1 638 470	5 502 590
Väestönmuutos vuoden alusta	7 380	4 720	4 590	18 940	18 210	15 290
Väestönmuutos, %	1,2	1,7	2,1	1,3	1,1	0,3
Muuttovoitto	5 680	2 930	3 460	13 380	13 025	16 270

Työmarkkinat IV/2016

Työlliset (TK)	..	..	..	727 000	806 000	2 427 000
Muutos vuoden takaisesta, %	..	..	..	1,4	0,7	0,6
Työttömät (TEM, 12/16)	41 310	14 340	13 740	85 100	94 910	358 080
Työttömyysaste, % (TEM, 12/16)	12,4	10,3	12,2	11,4	11,3	13,9
Työllisyysaste, % (TK)	..	..	..	72,7	72,2	68,1

Hyvinvointi IV/2016

Yleisen asumistuen saajat (12/16)	44 130	13 060	13 680	82 200	88 390	267 360
Muutos vuoden takaisesta, %	9,8	13,2	11,6	10,5	10,2	8,5
Kotihoidon tuen saajat	7 960	4 010	3 200	19 140	20 950	61 880
Muutos vuoden takaisesta, %	-0,3	-1,5	-0,8	-1,5	-1,7	-3,7
Toimeentulotuen saajat	45 840	11 610	13 540	..	..	..
Muutos vuoden takaisesta, %	2,3	2,0	1,2	..	..	..

*Ennakotieto

Helsingin seudun suunnat

Muutostietoja neljännesvuosittain

Jatkuvasti päivittyvä verkkosivusto:

www.helsinginseudunsuunnat.fi

Ilmestyy vuonna 2017

sähköisenä viikolla 11, 23, 36, 49

ja painettuna viikolla 13, 26, 39, 51

Toimitus ja julkaisija:

Helsingin kaupungin tietokeskus

PL 5500

00099 Helsingin kaupunki

Lisätietoja:

Jenni Erjansola

p. 09 310 36365

seudunsuunnat@hel.fi

ISSN 1455-819X (painettu)

ISSN 1796-7287 (verkossa)

Kustantajat

Helsingin seudun
ympäristöpalvelut
-kuntayhtymä HSY

Helsingin kaupungin
tietokeskus

Espoon kaupunki,
strategia ja kehittäminen

Vantaan tieto-
palveluyksikkö

Uudenmaan liitto

Uudenmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristö-
keskus (ELY)

Helsingin seudun
kauppakamari